

Aika: 6.5.2022 klo 8.15-10.00

Paikka: Tampereen kaupunkiseutu, kh. Valimo, Kelloportinkatu 1 B

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj. 59-64 §
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala
Hirvonen Tuomas	kunnanjohtaja	Vesilahti
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala, 1. vpj.
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi, 2. vpj.
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere, 59 -64 §
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
Rämö Heidi	kunnanjohtaja	Lempäälä
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihteri	sihteri, TKS

Kutsutut:

Ikonen Anna-Kaisa	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Kuusela Kaisu	seutusuunnittelupäällikkö	TKS, 60 §
Välimäki Jussi	seututietopäällikkö	TKS, 60 §
Touru Tapani	liikennejärjestelmäpäällikkö	TKS, 60-62 §
Lippo Antti	kehittämispäällikkö	TKS, 63-64 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

59 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	3
60 MAL4-SOPIMUKSEN SEURANTA VUODELTA 2021.....	4
61 § VALTION VÄYLÄVERKOSTON INVESTOINTIOHJELMA 2023-2030, KAUPUNKISEUDUN LAUSUNTO.....	5
62 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LÄHIJUNALIIKENTEN TAVOITTEELLINEN TULEVAISUUSKUVA JA TIEKARTTA TOTEUTUKSELLE, SAADUT LAUSUNNOT.....	7
63 § ILMASTOLAIN UUDISTAMINEN, LÄHETEKESKUSTELU.....	9
64 § SEUDULLISEN VÄHÄHIILISEEN KIERTOTALOUSSOPIMUKSEN VALMISTELU.....	12
65 § SEUTUHALLITUKSEN JA KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN TYÖ- JA SEMINAARIMATKA 31.8.- 2.9.2022.....	16
66 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT.....	18
67 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET.....	19
68 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN.....	19

59 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
OSAKE-toiminnan selvitystyö ja toiminnan järjestäminen tulevaisuudessa	Hypa-työryhmä jatkaa selvitystyötä	HYPÄ, TKS
Seudulliset elinkeinovyöhykkeet, lähetekeskustelu	Vyöhykkeiden tarkastelu jatkuu työsuunnitelman mukaisesti	Masto, TKS
Seutustrategian ehdotus, Tampereen kaupunkiseudun tulevaisuussiirtymä 2040	Seutuhallitus 27.4. lähetti kuntiin lausunnolle/kommentoitavaksi	Kunnat, TKS
Kuntayhtymän muutostalousarvio vuodelle 2022	Seutuhallituksen käsittely oli 27.4. Yhtymäkokouksessa 22.6.2022	TKS

Liitteet:

Muistio 22.4.2022

60 MAL4-SOPIMUKSEN SEURANTA VUODELTA 2021

Seutujohtaja Nurminen

Tampereen kaupunkiseutu ja valtio solmivat vuonna 2021 maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen vuosille 2021-2023. Sopimus on järjestyksessään neljäs Tampereen kaupunkiseudulle.

Sopimuksen toimenpiteiden määrä, taloudellinen saanto sekä vastavasti kuntien velvoitteet sopimuksen toimeenpanosta lisääntyivät. Eri-tyisesti maankäytön ja asumisen työryhmä (Masto) sekä liikennejärjestelmätyöryhmä (Lj) ovat vuosisuunnitelmissaan edistäneet sopimuksen toteutumista.

Sopimusprosessiin kuuluu vuosittainen seuranta, joka toteutuu vuosiraportoinnin sekä valtion seurantakokouksen muodossa. Seurantakokous on alustavasti sovittu 18.8. Seurantaraportti käsitellään myös kunnissa. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä (TKS) vastaa seurantakatsauksen kokoamisesta.

Yleinen havainto on, että MAL4-sopimuksen toteutus on edennyt aktiivisesti seutuyhteistyössä.

Maankäyttö, asuminen, liikenne ja muut nostot.

Seurantaraportti esitellään kokouksessa.

Seutusuunnittelupäällikkö Kaisu Kuusela, liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru ja seututietopäällikkö Jussi Välimäki selostavat asiaa kokouksessa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liite:

- MAL-seurana vuodelta 2021

Kuntajohtajakokous 6.5.2022

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

hyväksyä omalta osaltaan MAL-sopimuksen vuoden 2021 raportoinnin.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

61 § VALTION VÄYLÄVERKOSTON INVESTOINTIOHJELMA 2023-2030, KAUPUNKISEUDUN LAUSUNTO

Liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpanoa. Vuosien 2023–2030 investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista.

Investointiohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja seurannan tuloksia hyödynnetään investointiohjelman vuosittaisessa päivityksessä. Nyt kyseessä on tammikuussa 2021 julkaistun ensimmäisen investointiohjelman päivitys. Toistaiseksi sen sisältämistä kehittämishankkeista ei ole vielä tehty rahoituspäätöksiä. Hankkeiden suunnitelmavalmiutta on viety eteenpäin suunnitteluohjelmassa (2022–2025) mukaan lukien hankearvioinnit. Perusväylänpidon parantamishankkeita edistetään käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

Tampereen kaupunkiseudun lausunto nojaa MAL4-sopimuksen tavoitteisiin ja sopimuksen edistämiseen. Tampereen kaupunkiseutu on esittänyt lausunnossaan (25.8.2021) investointiohjelmasta vuosille 2022–2029 näkemyksiään liittyen vastaaviin kysymyksiin kuin nyt on esitetty. Kaupunkiseutu on hyödyntänyt aiempaa lausuntoa myös tämän lausunnon valmistelussa. Pääviestejä on täydennetty tarpeellisilta osin vastaamaan nykytilannetta. Täydennyksiä esitetään erityisesti seuraaviin teemoihin:

- Tampereen kaupunkiseutu pitää investointiohjelmaa lähtökohtaisesti onnistuneena: siinä on tunnistettu kaupunkiseudun kannalta keskeisiä kehittämishankkeita raide- ja tieliikenteen kehittämiseksi.
- Liikennejärjestelmän kehittämishankkeisiin kohdistuneista määrärahojen leikkauksesta on syytä olla erittäin huolissaan: tavoitteiden edellyttämä kestävyys siirtymä edellyttää investointeja erityisesti kestävä liikunnan infraan.
- Hankearviointia ja investointiohjelman menetelmiä ja määrittämisen perusteita on edelleen syytä kehittää siten, että tavoitteiden saavuttamisen kannalta strategisesti merkittävät hankkeet voidaan tunnistaa paremmin.
- Seudullisessa liikennejärjestelmätyössä tehtyä valtion ja seutujen yhteistyötä tulee edelleen kehittää ja hyödyntää määrätietoisesti.
- Hankkeiden yhteisrahoitusperiaatteita tulee valmistella valtion ja seutujen yhteistyössä ennen seuraavan MAL-sopimuskauden alkua.
- Seudun lähijunaliikenteen ja kestävä yhdyskuntarakenteen sekä valtakunnallisen junaliikenteen kannalta keskeisiä raidehankkeita (Tam-

pereen henkilöratapiha, Tampereelta lähtien raiteiden ratakapasiteetti, Tampereen järjestelyratapihan siirto) on tärkeää edistää määrätietoisesti MAL-sopimuksen hengessä.

- Tampereen TEN-T verkon kaupunkisolmu -status, seudun sijainti ja kasvu sekä seudun laadukas suunnittelu (SUMP award 2022) on tärkeää tunnistaa osana EU-tason edunvalvontaa ja yhteistyötä.
- Pyöräliikenteen investointien tunnistaminen investointiohjelmassa on tärkeää: Tampereen seudulla on valmisteltu tavoitetilaa verkon kehittämiseksi ja hyödynnettäväksi investointiohjelman 2024-2031 päivittämisen yhteydessä.

Em. lisäksi kaupunkiseutu esittää tarkemmalla tasolla huomioita investointiohjelman päivityksestä pyydetyn mukaisissa teemoissa (liite).

Lausuntoluonnos on annettu määräaikaan 2.5.2022 mennessä.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru on kutsuttu kokoukseen.

Liite:

- Tampereen kaupunkiseudun lausunto väyläviraston investointiohjelmasta vuosille 2023-2030.

Kuntajohtajakokous 6.5.2022

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

hyväksyä kaupunkiseudun lausunnon Väyläviraston investointiohjelman 2023-2030.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

62 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LÄHIJUNALIIKENTEN TAVOITTEELLINEN TULEVAISUUS- KUVA JA TIEKARTTA TOTEUTUKSELLE, SAADUT LAUSUNNOT

Liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru

Seutuhallitus pyysi 23.2 jäsenkunnilta lausuntoja lähijunaliikenteen tavoitteellisesta tulevaisuuskuvasta ja toteutuksen tiekartasta. Lausuntopyynnössä pyydettiin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten lähijunaliikenteen tavoitetilat 2030 ja 2050 sopivat kuntanne strategiaan sekä maankäytön ja kuntatalouden suunnitelmiin?
2. Miten lähijunaliikenteen tiekarttaa tulisi lähteä toteuttamaan?
3. Miten kuntanne on sitoutunut seuraaviin työvaiheisiin?
4. Mitä muuta viimeistelyssä huomioitavaa kuntanne haluaa tuoda esiin?

Lausuntoja on 29.4. mennessä saatu 3 kunnasta. Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru on käynyt lausunnot läpi ja tehnyt seuraavia huomioita:

- Lausunnot kuvastavat kuntien sitoutumista ja vahvaa tahtotilaa raide-liikenteen kehittämiseen
- Raportissa esitetyt tulevaisuuskuvat vastaavat hyvin kuntien suunnitelmia
- Kunnat haluavat edistää määrätietoisesti toimeenpanoon tähtäävää suunnittelua ja selvittää edelleen raiteiden optimaalista käyttöä
- Kunnilla on edellytyksiä kehittää seisakkeita, mutta rahoituksen rajallisuus tunnistetaan
- Kunnat haluavat toteuttaa seisakeinvestointeja tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti.

Liikennejärjestelmäpäällikkö esittää, että käsillä olevaan raporttiin tehtävät muutokset pidetään pieninä: raportista tunnistetut sisällölliset virheet korjataan, esitetyt toiveita tuodaan esiin ja tiekarttoja täsmennetään esitettyjen toiveiden mukaisesti.

Lisäksi raporttiin lisätään seutuhallituksen loppuyhteenvedo ja evästys jatkoselvitysten toteuttamiseen. Tässä voidaan tuoda esille mm. lausunnoissa ja töiden yhteydessä tehtyjä huomioita. Luonnos loppuyhteenvedoksi seutuhallitukselle muodostetaan lausuntojen, liikennejärjestelmätyöryhmän asiantuntijoiden ja kuntajohtajien näkemysten pohjalta. Tiekartalla tunnistettuja toimenpiteitä edistetään määrätietoisesti ja selvitystä hyödynnetään jatkoselvitysten lähtökohta-aineistona.

Liikennejärjestelmätyöryhmä käsittelee lausuntoja 10.5.2022.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Tapani Touru esittelee asian.

Asia käsitellään seutuhallituksessa

Liite:

- Lausuntoyhteenvedo ja muutosehdotukset toimitetaan ennen kokousta.

Kuntajohtajakokous 6.5.2022

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

merkitä saadut lausunnot tiedoksi

linjata seudullisen lähijunaliikenteen visioon ja toteutuspolkuun tehtävät muutokset ja

hyväksyy omalta osaltaan Tampereen kaupunkiseudun lähijunaliikenteen tavoitteelliset tulevaisuuskuvat ja tiekartta toteutukselle selvityksen loppuraportin.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

63 § ILMASTOLAIN UUDISTAMINEN, LÄHETEKESKUSTELU

Kehittämispäällikkö Antti Lippo

Seudullinen ilmastotyö

Kestävä siirtymä on uuden seutustrategialuonnoksen johtavia ajatuksia, joka näkyy niin lumoavan arjen, fiksun kasvun kuin maailmalle avoimen kaupunkiseudun tavoitteissa.

Tampereen kaupunkiseutu oli edelläkävijä hyväksyessään ensimmäisen seudullisen ilmastostrategian vuonna 2010. Ilmastostrategian visiona oli olla Suomen kärkitasoa CO₂-päästöjen vähentämisessä. 2010 asetettu vähennystavoite vuoteen 2030 oli vähintään 40 % vuoden 1990 tasosta asukasta kohden laskettuna, jonka lisäksi tavoitteena oli pyrkiä 30 % kokonaisvähennykseen.

Seudullinen ilmastostrategia päivitettiin vuonna 2018, minkä seurauksena kaupunkiseudun kaikki kahdeksan kuntaa liittyivät Hiilineutraalit kunnat -verkostoon ja sitoutuivat valtuustojen päätöksellä sitoutuneet HINKU-tavoitteeseen vähentää päästöjä 80 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Tampereen kaupunkiseudusta tuli ensimmäinen HINKU-verkostoon liittynyt kaupunkiseutu. Hiilineutraali kaupunkiseutu 2030-tiekartan teemat ovat myös seudun kuntien omien HINKU-tiekarttojen pohjana.

Hinku-tiekarttojen valmistelu ja toimeenpano on edennyt vaihtelevasti seudun kunnissa. Osassa kuntia tiekartta on valmistunut ja hyväksytty 2020, toisissa 2021 aikana ja osassa 2022. Huhtikuussa 2022 tiekartta on vielä kesken ja hyväksymättä yhdellä jäsenkunnalla. Kuntien haasteena tiekarttojen valmistelussa ovat olleet Korona-pandemia ja resurssi- tai osaajapula. Etenemisestä on raportoitu edellisen kerran kuntajohtajille 9.4.2021.

Hinku-työn kokonaisvaltainen arviointi- ja päivitys on tarkoitus tehdä vuonna 2023. Arviointi- ja päivitysajankohdan ajoitus vuodelle 2023 on erinomainen, koska kansallinen ilmasto- ja ympäristöpolitiikan ohjaus uudistuu mm. ilmastolain uudistuksen ja ympäristöministeriön valmistelemien Vähähiilinen kiertotalous-sopimuksen myötä. Lisäksi vuoden 2022 aika valmistuu mm. kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma.

Seututasolla ilmastotyöryhmä on edistänyt seudullisen tiekartan tavoitteista erityisesti i) Uudistuva energian tuotanto ja kulutus, sekä ii) sopeutuva kaupunkiseutu -teemoihin liittyviä tavoitteita:

- Seudullinen rakentamisen energianeuvonta -hanke sai 70 000€ rahoituksen ympäristöministeriöltä. Hankkeen toteuttajana on Ekokumppanit ja hyötyjinä seudun kunnat. Hankkeen toteutusaika: 5/2021-12/2022.
- Sopeutuva kaupunkiseutu -teeman osalta on TKS sai ympäristöministeriöltä 28 000€ rahoituksen ilmastonmuutokseen sopeutumisen tavoitteiden ja periaatteiden muodostamiseen. Tavoitteita ja periaatteita hyödynnetään rakennesuunnitelman päivityksessä ja Hinku-tiekarttojen täydennyksessä. Hanke valmistuu 28.2.2023 mennessä.

Ilmastolaki uudistuu

Suomen voimassa oleva ilmastolaki on vuodelta 2015. Hallituksen esitys ilmastolain uudistamiseksi (HE 27/2022 vp) annettiin eduskunnalle 3.3.2022. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2022. Lakiuudistuksen keskeisinä muutoksina olisivat:

- Hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035, nielujen vahvistamistavoite ja tavoite hiilinegatiivisuudesta vuoden 2035 jälkeen
- Maankäyttösektori ja hiilinielujen vahvistamista koskeva tavoite otetaan mukaan lakiin
- Lisäksi ilmastolakiin valmistellaan kuntavelvoitetta: velvoite laatia ilmastosuunnitelmat kunta-, seutu- tai maakuntatasolla. Kuntavelvoitteesta järjestetään lausuntokierros kesän aikana. Kuntavelvoite käsitellään syksyllä 2022 annettavan toisen HEn yhteydessä.

Ilmastolain ja sen sisältämän kuntavelvoitteen ei olemassa olevan tiedon varassa odoteta tuovan merkittäviä uusia velvoitteita Tampereen kaupunkiseudun kunnille, koska seudun kunnat ovat laatineet ilmastosuunnitelmat Hinku-työssä. Päivitystarpeita seudulliseen ja kuntien Hinku-työhön ja uusia ilmastosuunnitelmiin integroitavia tai vahvistettavia elementtejä olemassa olevan tiedon varassa olisivat mm.

- tietoisuuden lisääminen ilmatoriskeitä ja sopeutumisesta
- aktiivisempi tiedottaminen ja vaikuttaminen alueen yrityksiin ja asukkaisiin
- ilmastotyön seurannan ja päivittämisen strukturointi.

Keskeinen uusi ilmastotyön vahvistettava elementti on olemassa olevan tiedon varassa kestävä julkiset hankinnat, johon ei nykyisin ole seudullisia työkaluja tai kehittämistoimenpiteitä vähäisten resurssien takia.

Kehittämispäällikkö Antti Lippo selostaa asiaa kokouksessa.

Kuntajohtajakokous 6.5.2022

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

Päätösehdotus.

keskustella uudistuvan ilmastolain vaikutuksista seudulliseen ilmasto-työhön

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

64 § SEUDULLISEN VÄHÄHIILISEEN KIERTOTALOUSSOPIMUKSEN VALMISTELU

Kehittämispäällikkö Lippo

Vähähiilinen kiertotaloussopimus on ympäristöministeriön valmisteleva vapaaehtoisuuteen perustuva sopimus, jonka tavoitteena on edistää vähähiiliseen kiertotalousyhteiskuntaan siirtymistä eri sektoreilla vuoteen 2035 mennessä. Sopimuksen taustalla on Valtioneuvoston periaatepäätös (04/2021) kansallisesta Kiertotalousohjelmasta.

Osana sopimusta yritykset ja muut toimijat voivat liittyä ja tehdä vapaaehtoisia sitoumuksia kiertotalousohjelman luonnonvaratavoitteiden toteuttamiseksi, uusiomateriaalien käytön lisäämiseksi sekä hiilineutraalin kiertotalousyhteiskunnan edistämiseksi. Sopimusta tehdessä toimijat määrittelevät omasta toiminnastaan tavoitteet ja toimenpiteet, jotka edistävät kiertotalouteen siirtymistä mahdollisimman vaikuttavasti.

YM kutsuu mukaan laajan joukon toimijoita, mm. toimialajärjestöt, yritykset, maakunnat, kaupungit, kunnat ja muut tahot. YM:n tavoitteena on, että kesäkuuhun 2023 mennessä sopimukseen on liittynyt vähintään kaksi keskeistä toimialajärjestöä, 2-5 oman toimialansa keskeistä yritystä, sekä 20-30 edelläkävijäkuntaa ja kaupunkia tai 3-7 maakuntaa.

Sopimuksen tavoitteet tulevat EUn ja kansallisesta lainsäädännöstä:

- luonnonvarojen kestävämpi käyttö,
- uusiutumattomien luonnonvarojen kulutuksen vähentäminen
- materiaalien kiertotalousasteen kaksinkertaistuminen
- korkeamman arvonlisän tuotteet
- kestävää kasvua vähähiilisestä kiertotaloudesta

Kaupunkiseudun lähtökohdat sopimusvalmisteluun

Tampereen kaupunkiseudun mahdollisuudet osallistua sopimusmenettelyn valmisteluun ovat lähtökohtaisesti hyvät. Taustalla on fiksua kasvua painottava uusi seutustrategian luonnos, seudullisesti organisoitu toimintatapa, läheinen kumppanuus muiden seudullisten ja alueellisten toimijoiden kanssa (Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan Jätehuolto, Business Tampere) sekä hyvä sitoutuminen ja näytöt sopimusmenettelyn vaikuttavuudesta.

Koska sopimusvalmistelu tehdään yhdessä kiinnostuneiden toimijoiden kanssa, on kaupunkiseudulla mahdollisuus myös itse vaikuttaa sopimuksen painotuksiin, lisäarvoon ja konkreettiseen hyötyyn kaupunkiseudulle ja sen kunnille.

Sopimusvalmistelussa kaupunkiseutu asettaisi ja laatisi omat tavoitteet ja toimenpiteet vähähiilisen kiertotalouden edistämiseksi, jota voidaan kutsua myös seudulliseksi ohjelmaksi.

Seudullinen ohjelma voitaisiin muodostaa esim. kunkin kunnan omiin erityispiirteisiin, vahvuuksiin tai intresseihin pohjaavaksi, jolloin yksittäinen kunta tai muu toimija ottaisi vetovastuun yksittäisestä teemasta. Ajatuksena olisi tällöin se, ettei tavoitella kaikkien toimenpiteiden samanaikaista toteuttamista kaikissa kunnissa, vaan luodaan seudullinen ohjelma, jossa veturikunta/-toimija kehittää ratkaisuja, joita pyritään hyödyntämään, levittämään ja skaalaamaan muualle seudulla (ja kansallisesti) ohjelman edetessä, erilaisten alustojen ja uusien toimintamallien avulla. Näin kullekin teemalle/toimenpiteelle saataisiin alusta asti selkeä omistaja- tai veturitaho. Seudullisen ohjelman etenemistä seurattaisiin Kiertotaloussopimuksen seurantana kuntajohtajakokouksessa ja seutuhallituksessa.

Sopimuksen mahdollisia hyötyjä

Käytännössä seudullinen kiertotalousohjelma laajentaisi ja syventäisi seudun ja seudun kuntien nykyistä Hinku-työtä ja Hinku-tiekarttoja – missä on jo nyt muutamia yleisiä kiertotalouteen liittyviä tavoitteita tai toimenpiteitä.

Osallistuminen kiertotaloussopimukseen tarjoaisi seuraavia hyötyjä kaupunkiseudulle

- Vähähiilinen kiertotalous toimii kestävän kasvun lähteenä, edistää seutua investointiympäristönä, vauhdittaa teollisuuden ja elinkeinon uudistumista (brändi)
- Kiertotalous lisää kaupunkiseudun omavaraisuutta ja huoltovarmuutta ja vähentää riippuvuutta globaaleista tuotantoketjuista ja niihin liittyvistä häiriöistä (autonomia)
- Kiertotaloussopimuksen avulla kaupunkiseudulle syntyy helposti kommunikoitava kestävän siirtymän kehikko, mikä laajentaa Hinku-työn kestävään kasvuun: vähähiilisyys, luonnonvarojen kestävä käyttö, luonnonmonimuotoisuus. (johtaminen)
- Kiertotaloussopimus korostaa kiertotalouden taloushyötyjä: parempi tuottavuus, korkeampi jalostusaste, kilpailukyky ja omavaraisempi kunta- ja seututalous, missä keskiössä on ”seudullinen resursiivisuus” (talous)

- Kiertotaloussopimus vauhdittaa myös pilotti- ja referenssikohteiden syntymistä kaupunkiseudun yrityksille, mitkä osaltaan auttavat luomaan uutta taloudellista toimeliaisuutta ja uudistamaan seudun yrityskantaa. Business Tampereen kytkeminen sopimuksen toteutukseen onkin erittäin tärkeää. Tämä avaa reitin myös Business Finlandin rahoituksiin vähähiilisen kiertotalouden teemoissa. (kumppanuus)
- Kaupunkiseutu saa sopimuksen kautta myös kansallisen kiertotalouden osaamisverkoston tukea ratkaisujen etsinnässä hallinnollisiin, teknisiin ja lainsäädännöllisiin pullonkauloihin (tietojohtaminen)

Kunta- ja seututasoisen käytännön työn, hankemuotoisen työskentelyn ja investointien tukena on lähivuosina erilaista kansallista ja EU:n hankerahoitusta, koska vähähiilinen kiertotalous (sis. digi) on teemana lähtökohtaisesti keskeinen osa EU:n kestävästä elvytyksestä ja vihreän siirtymän rahoitusta.

Sopimuksen osapuoli ympäristöministeriö ei vielä voinut varmistaa erityistä kansallista rahoitusta, joka olisi sopimuskumppanien käytössä 2023 alkaen, mutta pyrkii luomaan näitä rahoitusinstrumentteja. Ministeriön esitys menettelyn sisällyttämiseksi uuteen hallitusohjelmaan on todennäköistä (?)

Sopimuksen valmisteluun osallistuvat toimijat saavat 2022-23 ympäristöministeriöltä asiantuntijoiden sparrausta ja tukea omien tavoitteidensa ja niiden vaikuttavuuden arviointiin.

Sopimuskumppanuus mahdollistaa edelläkävijyyden ja tuo parhaimmillaan uusien ratkaisujen myötä kilpailuetua. Toiminta voi lisätä houkuttelevuutta yksityisten ja institutionaalisten rahoittajien silmissä ja tuoda kunnalle tai toimialalle positiivista mielikuvaa.

Sopimusvalmistelun aikataulu

- 6/2022: aiekirjeet kunnista ja muilta toimijoilta ympäristöministeriöön: "sitoudumme mukaan prosessiin" (huom. ei vielä sitouduta sopimukseen)
- kevät 2023: tavoitteiden ja toimien valinta, suunnitelmien laadinta
- kesä 2023 → sopimuksen valmistuminen ja allekirjoitus ja toimien seuranta alkaa

Sopimuksen allekirjoittaminen kesällä 2023 tarkoittaisi seudun ilmastotyön fokuksen laajentamista vähähiilisyydestä (Hinku) vähähiiliseen kiertotalouteen → kestäväan kasvuun. Kuntayhtymällä on käytettävissä tähän 50 % työpanos kehittämisspäällikkö Antti Lipolta.

Asiaa on valmisteltu kaupunkiseudun ilmastotyöryhmässä kevään 2022 aikana. Työryhmä esittää kuntajohtajakokoukselle ja seutuhallitukselle kokouksessaan 28.4 aiekirjeen lähettämistä ympäristöministeriöön ja jatkovalmisteluihin siirtymistä.

Kevään aikana aloitteesta on keskusteltu mm. Petri Räsänen (Pirkanmaan liitto), Harri Kallion (Pjhoj), Sakari Ermalan (Verte oy) ja Pirkko Eteläahon (Business Tampere) kanssa. Kaikki mainitut sidosryhmät puoltavat tässä vaiheessa jatkovalmisteluja ja tavoitetta seudullisen ja maakunnallisen vähähiilisen kiertotalousohjelman edistämistä. Koko maakunnan liittymistä sopimukseen puoltaa mm. käynnissä olevan maakunnallisen bio- ja kiertotalousalustan kehittämishanke (PirkaCirc) ja maakunnallisen kaksoissiirtymän (vihreä ja digi siirtymä) edistäminen.

Lippo selostaa kokouksessa aiheista käytyä keskustelua ilmastotyöryhmässä ja eri sidosryhmien kanssa ja kuvaa millainen vähähiilinen kiertotalous -ohjelma seudulle voisi muodostua, miten ohjelma laadittaisiin ja resursoitaisiin, ja millaisella aikataululla ympäristöministeriö sopimusta valmistelee.

Kuntajohtajakokous 6.5.2022

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää

päättää osaltaan, että kaupunkiseutu (TKS) ilmoittaa ympäristöministeriölle aiekirjeen muodossa kiinnostuksesta ja jatkaa vuoropuhelua ministeriön kanssa seudullisen kiertotaloussopimuksen valmistelusta

esittää tarkennukset ja huomiot sopimuksen valmisteluun ja mahdollisen seudullisen ohjelman alustaviin painotuksiin,

että sopimuksen valmistelun seurantakatsaus annetaan kuntajohtajille ja seutuhallitukselle marras-joulukuussa 2022 ja keväällä 2023 tavoitteiden ja toimien valinnan yhteydessä.

että liittymisestä sopimukseen päätetään kesällä 2023

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Juha Yli-Rajala ja Mikko Nurminen poistuivat kokouksesta.

Jaakko Joensuu jatkoi kokouksen puheenjohtajana.

65 § SEUTUHALLITUKSEN JA KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN TYÖ- JA SEMINAARIMATKA 31.8.-2.9.2022

Seutusihteeri Pohjonen

Seutuhallitus on kerran kaudessaan tehnyt työ- ja seminaarimatkan, jonka aikana on tutustuttu mm. merkittäviin yhdyskuntarakenteen kehittämishankkeisiin, seudullisen/kunnallishallinnon organisointi- ja rahoitusmalleihin, paikallishallinnon ja valtion väliseen sopimuskumppanuuteen sekä yleisiin kaupunki- ja yhteiskuntapolitiikan ajankohtaisiin teemoihin. Matkakohteet ovat olleet Lähi-Euroopassa (Kööpenhamina, Amsterdam, Stuttgart & Freiburg, Haag & Delft sekä Hampuri).

Vuoden 2022 Tampereen kaupunkiseudun seutuhallituksen ja kuntajohtajakokouksen työ- ja seminaarimatka suuntautuu Osloon, joka valittiin Euroopan vihreäksi pääkaupungiksi v. 2019. Blue&Green teemaisella ekskursiolla tutustutaan esimerkiksi kaupungin luontoperustaisiin ratkaisuihin.

Kohteita ovat mm. Losaeterin kaupunkiviljelyprojektiin tutustuminen sekä muutamat muut kaupunkivihreää lisänneet kehityskohteet. Matkaohjelmassa on myös Oslo's Urban Development Strategyn esittely kaupungintalolla.

Muita ajankohtaisia teemoja ovat lisäksi keskustojen kehittäminen, kävelyn ja pyöräliikenteen edistäminen, ilmastomuutoksen ehkäiseminen (ilmastobudjetointi), kestävä tulevaisuussiirtymä, katuvihreä ja sini-vihreät ympäristöt, seudullinen liikennejärjestelmä sekä varautuminen ilmastomuutoksen tuomiin riski-ilmiöihin. Osloon seudulla on tehty monia onnistuneita toteutuksia em. teemoista.

Matkalla pidetään seutuhallituksen kokous.

Työ- ja seminaarimatalle ovat osallistuneet seutuhallituksen varsinaiset jäsenet, kuntajohtajakokouksen varsinaiset jäsenet sekä seutujohdaja ja seutusihteeri. Matka on maksettu seutuyksikön kustannuspaikalta. Matkalta ei ole maksettu ulkomaanpäivärahaa. Mahdolliset kulkokorvaukset ja ansiomenetykskorvaukset sekä kokouspalkkio seutuhallituksen jäsenille on maksettu.

Matkan järjestelykumppanina on Ramboll Oy, jonka palveluja on käytetty aikaisemmin mm. Hampurin matkan yhteydessä.

Matkustaminen tapahtuu Tampere-Pirkkalasta suorilla lennoilla Osloon.

Meno: 31.8.2022 klo 12.55 Tampere-Pirkkalasta
Paluu: 2.9.2022 klo 16.30 Tampere-Pirkkalaan

Lopullinen matkaohjelma ja tarkempi matkustusaikataulu valmistuvat myöhemmin.

Sitovat ilmoittautumiset otetaan kokouksessa.

Matka on huomioitu kuntayhtymän vuoden 2022 käyttösuunnitelmassa.

Asia käsitellään seutuhallituksessa.

Liite:

- matkaohjelma/luonnos 25.4.2022

Päätösehdotus.

Kuntajohtajakokous 6.5.2022

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

että seutuhallituksen ja kuntajohtajakokouksen varsinaisten jäsenten työ- ja seminaarimatka järjestetään 31.8.-2.9.2022 Osloon,

että matkan järjestämispalvelut tuottaa Ramboll Oy,

että seutuyksiköstä matkalle osallistuvat seutujohtaja Nurminen ja seutusihteeri Pohjonen,

että matkalta ei makseta ulkomaanpäivärahaa,

että mahdolliset luottamushenkilöiden kulukorvaukset, ansiomenetykset ja korvaukset sekä kokouspalkkio maksetaan ja

että matkan kustannukset maksetaan kustannuspaikalta 606100, seutuyksikkö.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

66 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutujohtaja:

Seututoimiston kuulumiset:

Rakennesuunnitelman uudistamisen tilannekatsaus.

Kuntajohtajat:

67 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

Vuoden 2022 kokoukset perjantaisin klo 8.15-10.15.

6.5,

MAL4-seuranta
Kiertotaloussopimus, lähetekeskustelu
Ilmastolaki
Lähijunaliikenteen loppuraportti/lausunnot
Väylän investointiohjelman lausunto

20.5. (Pyöreäpöytä?)
MAL-menettelyn arviointi/Vatilo
Seutustrategian toimenpiteet/toteutusohjelma
TA 2023 lähetekeskustelu

Seutupäivä 1.6.

3.6., 17.6.,
Seutustrategiaehdotus
Rakennesuunnitelma/työn ohjelmointi/prosessi
Hajarakentamisen skenaariot
Suuri seutukeskustelu
Pyöräliikenteen tavoiteverkko
Lähijunaliikenteen loppuraportti/hyväksyntä
Seutuliike
Kiertotaloussopimus/hyväksyntä
BTn kokous/teollisuuden suurinvestoinnit, jatko
Kuntavierailu/seminaarimatka

12.8., Lempäälässä, 26.8.
Seutu-digi/tilannekatsaus
TAKE-hanke
Seutuluoitsi/KV-skenaariot
Seutuhallituksen ja kuntajohtajien yhteinen seminaarimatka 31.8-
Työryhmärakenne/jäsenet

2.9., 9.9., 23.9., 7.10., 21.10., 4.11., 18.11., 2.12., 16.12.

68 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Varapuheenjohtaja Jaakko Joensuu päätti kokouksen klo 10.00.